

Міністерство освіти і науки України
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Кафедра екології та географії

Методичні рекомендації

щодо проходження навчальної професійно-орієнтованої практики
та підготовки звіту для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 242 «Туризм та рекреація»

Житомир - 2025

УДК 338.48:378.22(072)

*Рекомендовано до друку Вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка
(протокол № 21 від 31 жовтня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЛЮБИЦЕВА – доктор географічних наук, професор кафедри країнознавства та туризму, завідувач кафедри країнознавства та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Вікторія ЯВОРСЬКА – доктор географічних наук, професор кафедри економічної та соціальної географії і туризму, декан геолого-географічного факультету Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;

Світлана ПАВЛЮВА – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, менеджменту, маркетингу та готельно-ресторанної справи Житомирського державного університету імені Івана Франка.

М 54 Методичні рекомендації щодо проходження навчальної практики професійно-орієнтованої та підготовки звіту для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 242 Туризм та рекреація / Укладачі: А. В. Шестакова, І. К. Нестерчук. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2025. 19с.

Розглянуто на засіданні кафедри екології та географії протокол №__ від __ жовтня 2025 р.

Рекомендовано науково-методичною радою природничого факультету, протокол №__ від __ жовтня 2025 р.

Рекомендовано науково-методичною радою ЖДУ ім. І. Франка, протокол №__ від __ жовтня 2025 р.

Методичні рекомендації щодо проходження навчальної практики професійно-орієнтованої підготовлені для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 242 Туризм та рекреація. Розкрито організаційні питання навчальної практики професійно-орієнтованої на базі університету, на підприємствах туристичного бізнесу та закладах розміщення, вимоги до етапів проходження практики, підготовки звітних матеріалів, критеріїв оцінювання тощо.

Методичні рекомендації підготовлені на допомогу здобувачам вищої освіти, а також викладачам, які є керівниками і організаторами практичної підготовки здобувачів вищої освіти.

УДК338.48:378.22(072

© Житомирський державний університет ім. І. Франка

ЗМІСТ

Передмова.....	4
1. Загальні положення.....	5
1.1. Мета та завдання практики.....	5
1.2. Компетентності та результати навчання.....	5
2. Програма навчальної практики.....	8
2.1. Основні пункти програми практики.....	8
2.2. Самостійна робота.....	10
2.3. Вимоги до виконання практичних завдань практики.....	11
3. Методичні рекомендації до підготовки звіту.....	12
4. Форми та методи контролю.....	14
Рекомендована література.....	15
Додатки.....	18

ПЕРЕДМОВА

Навчальна практика професійно-орієнтована є невід'ємною складовою підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 242 Туризм та рекреація. Вона спрямована на формування професійних компетентностей у сфері туризму, розвиток навичок краєзнавчої роботи, організації та проведення туристичних заходів, а також на поглиблення знань про культурну, природну та історичну спадщину регіонів України. Така практика поєднує теоретичне навчання з практичним досвідом і забезпечує міждисциплінарний підхід до підготовки фахівців.

Програма навчальної практики професійно-орієнтованої складена відповідно до Положення про практики здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету імені Івана Франка. Вона сприяє формуванню фахових компетентностей, практичних навичок, розширенню знань про туристичні ресурси регіону й країни в цілому, а також розвитку професійних умінь у сфері організації подорожей, екскурсій, рекреаційної діяльності.

Методичні рекомендації щодо проходження навчальної практики професійно-орієнтована підготовлені для студентів II курсу, які здобувають ступінь бакалавра за спеціальністю 242 Туризм та рекреація, в них розкрито вимоги до процесу проходження практики, підготовки звітних матеріалів, критеріїв оцінювання.

Навчальна практика професійно-орієнтована проводиться впродовж 6 тижнів на II курсі навчання (4 семестр) згідно навчальних планів за спеціальністю 242 Туризм та рекреація.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Мета та завдання практики

Мета навчальної практики професійно-орієнтованої: вивчення туристично-ресурсного потенціалу України в регіональному аспекті, формування наукового світогляду, розвиток творчого мислення та індивідуальних здібностей у здобувачів вищої освіти, розвиток ініціативи та здатності застосовувати теоретичні знання в практичній роботі, а також поглибити й закріпити теоретичні знання студентів зі спеціальних дисциплін («Географія туризму та рекреації», «Туристичне країнознавство», «Туристичне краєзнавство», «Організація екскурсійної діяльності», «Організація туристичних подорожей», ознайомити здобувачів вищої освіти з туристичними DESTINATIONами в Житомирській області та за її межами, оволодіти практичними навичками та вміннями, що пов'язані із організацією і технологією надання послуг на туристичних підприємствах різних форм господарювання.

Практика проводиться у формі екскурсій на підприємства сфери туризму та рекреації, інституційних установ галузі, за якою навчається здобувач вищої освіти, або суміжної галузі, якщо це обґрунтовано.

Проходження професійно-орієнтованої навчальної практики на другому курсі допоможе студентам зрозуміти, які знання та компетенції необхідні у їх майбутній професійній діяльності, та мотивує до більш глибокого вивчення спеціалізованих дисциплін фахового спрямування на старших курсах.

Навчальна практика професійно-орієнтована підпорядкована таким завданням:

- ✓ вивчення організації роботи підприємства, його служб, підрозділів;
- ✓ вивчення умов і методів роботи кваліфікованих провідних працівників підприємства;
- ✓ отримання чіткого уявлення про призначення і місце даного підприємства у туристичній галузі окремого регіону, країни в цілому;
- ✓ чітке розуміння послідовності технологічних процесів виробництва, знайомство з устаткуванням і програмним забезпеченням, контролем за якістю туристичного продукту і обслуговуванням споживачів;
- ✓ вивчення порядку організації і забезпечення робочих місць, охорони праці й протипожежної безпеки;
- ✓ набуття навичок роботи у колективі;
- ✓ вивчення динаміки основних техніко-економічних показників;
- ✓ збір, обробка, аналіз та систематизація фактичного матеріалу для написання звіту, виконання курсових проектів (робіт).

1.2. Компетентності та результати навчання

ІК. Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі

роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 3. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 5. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК 4. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.

СК 5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

СК 6. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

СК 7. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

СК 8. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

СК 11. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку.

СК 12. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.

СК 13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

СК 14. Здатність працювати у міжнародному середовищі, позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

СК 17. Відстежувати тенденції функціонування національного та світового ринків туристичних, готельних, ресторанних послуг, встановлювати взаємозв'язок між розвитком туризму та соціально-економічними процесами у країні та світі.

Програмні результати навчання

ПР 1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

ПР 2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

ПР 3. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПР 5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПР 6. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.

ПР 7. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.

ПР 8. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

ПР 9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПР 10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПР 11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

ПР 13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.

ПР 14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПР 17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

ПР 18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

ПР 20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР 21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

ПР 23. Вміти організувати та створити умови для формування та розвитку ринку туристичних, готельних, ресторанних послуг соціально-культурного сервісу та туризму.

ПР 24. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя. Розуміти основні принципи здорового способу життя та вміти застосовувати їх для підтримки власного здоров'я та працездатності.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

2.1. Основні пункти програми практики

Теми практичних робіт:

Дні	Зміст діяльності	Кількість годин
1	Загальні збори групи. Пояснення мети, завдань практики, ознайомлення із індивідуальними завданнями, з формами звітності та правилами їх оформлення. Ознайомлення здобувачів вищої освіти з правилами техніки безпеки під час навчальної практики.	8
2-5	Вивчення порядку організації і забезпечення на робочих місцях охорони праці й протипожежної безпеки.	32
6-10	Екскурсія до туристичного агентства для ознайомлення з організацією роботи підприємства, його служб, підрозділів.	40
11-15	Екскурсія до туристичного агентства для збору даних про об'єкт практики, характеристика об'єкта в цілому.	40
16-20	Екскурсія до туристичного агентства для відпрацювання практичних навичок та виконання обов'язків в одному з відділів підприємства, управління.	40
21-24	Екскурсія до туристичного агентства для відпрацювання практичних навичок та ознайомлення з методами роботи кваліфікованих працівників туристичного підприємства.	40
25-26	Екскурсія до туристичного агентства для відпрацювання практичних навичок та ознайомлення з обслуговуванням споживачів туристичних послуг, контролем за якістю туристичного продукту та обслуговуванням клієнтів.	40
27-28	Екскурсія до туристичного агентства для відпрацювання практичних навичок та отримання навичок роботи у колективі.	16
29	Екскурсія до туристичного агентства для відпрацювання практичних навичок та ознайомлення із формами статистичної звітності об'єкта.	8
30	Підготовка та оформлення звітної документації з навчальної практики. Презентація звіту з навчальної практики.	6
Всього		270

Тиждень I

Відповідно до робочої програми навчальної практики професійно-орієнтованої під час першого тижня здобувачам вищої освіти пояснюють мету, та завдання практики, ознайомлюють із індивідуальними завданнями та формами звітності та правилами їх оформлення. Доводять до відома здобувачів

вищої освіти правила техніки безпеки під час навчальної практики професійно-орієнтованої.

Проводиться робота здобувачами вищої освіти з вивчення порядку організації і забезпечення на робочих місцях бази практики щодо охорони праці й протипожежної безпеки.

Тиждень II

Проводиться екскурсія до туристичного агентства для ознайомлення з організацією роботи підприємства, його служб, підрозділів.

Відділи туристичного агентства

Таблиця 1.

Відділ	Функції
Відділ продажу (менеджери з туризму)	Безпосередньо працюють з клієнтами, надають консультації, підбирають тури, оформлюють документи та займаються продажем пакетів послуг
Відділ бронювання та логістики	Займається бронюванням авіа- та залізничних квитків, готелів, страхування та інших послуг, що входять до туристичного пакету
Бухгалтерія та фінансовий відділ	Відповідає за фінансові операції, облік, розрахунки з партнерами та туристами
Адміністративно-господарський відділ	Забезпечує роботу офісу, займається господарськими питаннями та організацією робочого процесу

Здобувачі вищої освіти проводять аналіз відділів туристичного агентства з найбільшою пізнавальною цінністю та проводять збір інформації про них.

Тиждень III

Проводиться оглядова екскурсія до туристичного агентства для збору даних про об'єкт практики, характеристика об'єкта в цілому. Характеристика підприємства сфери туризму: назва, юридична адреса, тип (унітарне, корпоративне), форма власності, організаційно-правова форма діяльності, відомча впорядкованість (членство), контингент споживачів, режим роботи, структурні підрозділи. Засновницькі документи та статут підприємства (засновники, організаційно-правова форма підприємства, види діяльності, юридична адреса і т.д.). Характеристика туристичних напрямків, перелік основних та додаткових туристичних послуг. Зміст основних та допоміжних туристичних послуг.

Тиждень III

Проводиться екскурсія до туристичного агентства для відпрацювання практичних навичок та виконання обов'язків в одному з відділів підприємства, управління. Здійснюється опис ділянки праці та обов'язків здобувачів вищої освіти відділу до якого вони були залучені (відділ продажу, бронювання та логістики тощо).

Тиждень IV

Проводиться екскурсія до туристичного агентства для відпрацювання практичних навичок та ознайомлення з методами роботи кваліфікованих працівників туристичного підприємства. Здійснюється опис методів управління персоналом туристичного агентства.

Тиждень V

Проводиться екскурсія до туристичного агентства для відпрацювання практичних навичок та ознайомлення з обслуговуванням споживачів туристичних послуг, контролем за якістю туристичного продукту та обслуговуванням клієнтів. Здійснюється опис процедури обслуговування споживачів туристичних послуг, провадження контролю за наданням якісних туристичних послуг та в цілому за обслуговуванням клієнтів.

Тиждень VI

Проводиться екскурсія до туристичного агентства для відпрацювання практичних навичок та отримання навичок роботи у колективі, а також ознайомлення із формами статистичної звітності підприємства. Здійснюється опрацювання основних статичних показників для написання звіту з практики. Підготовка та оформлення звітної документації з навчальної практики. Презентація звіту з навчальної практики.

2.2. Самостійна робота

№	Зміст завдання / Тема	Вид роботи	Очікуваний результат	К-сть годин
1	Збір інформації про правила техніки безпеки під час навчальної практики	Системний аналіз	Опис порядку організації і забезпечення на робочих місцях охорони праці й протипожежної безпеки	10 год.
2	Дослідження організації роботи підприємства, його служб, підрозділів	Збір та аналіз адміністративних даних	Загальний опис діяльності відділів туристичного агентства	20 год.
3	Складання даних про об'єкт практики, характеристика об'єкта	Аналітична робота	Опис організаційно-правової структури туристичного агентства	10 год.
4	Набуття практичних навичок та виконання обов'язків в одному з відділів підприємства, управління	Практична робота з відповідної ділянки закріплених обов'язків за здобувачем вищої освіти	Опис виконання послідовних операцій в ході роботи у відділі	25 год.
5	Аналіз методів	Спостереження, опис	Таблиця	10 год.

	роботи кваліфікованих працівників		методів управління персоналом	
6	Вивчення практичних навичок та ознайомлення з обслуговуванням споживачів туристичних послуг	Аналітична робота, дослідження кон'юнктури ринку	Табличний опис або графічне відображення, аргументовані висновки	25 год.
7	Вивчення практичних навичок та отримання навичок роботи у колективі	Аналітична робота, дослідження hard та soft-skills	Табличний опис або графічне відображення, аргументовані висновки	20 год.
8	Вивчення статистичної звітності підприємства	Аналітична робота	Табличний опис та аргументовані висновки	20 год.
9	Самоаналіз та підсумкова рефлексія	Написання звіту, презентація	Підсумковий звіт + коротка презентація результатів практики	10 год.
Всього				150 д.

2.3. Вимоги до виконання практичних завдань практики

1. Самостійність виконання завдань, дотримання встановленого обсягу, структури та термінів.
2. Точність та повнота зібраної інформації про туристичні ресурси, об'єкти природної та культурної спадщини.
3. Дотримання методики краєзнавчих досліджень та правил організації екскурсійної діяльності.
4. Якісне оформлення звітної документації: маршрутних листів, характеристик об'єктів, описів маршрутів, фото- та відеофіксації.
5. Уміння працювати в команді, брати участь у колективних формах роботи (екскурсії, польові виходи, практичні заняття на місцевості).
6. Дотримання правил техніки безпеки під час проведення виїзних занять та польових досліджень.
7. Прояв ініціативності, творчого підходу та професійної відповідальності при виконанні завдань практики.

3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ ЗВІТУ

Вимоги до підготовки звіту з навчальної практики туристично-краєзнавчої:

1. Звіт повинен бути складений на підставі ретельного вивчення та узагальнення фактичної інформації, отриманої в ході проходження практики. Не допускається інтерпретація фактичних даних чи їхнє ігнорування при розрахунках.

2. Звіт з практики повинен відповідати програмі практики. Зразок титульної сторінки звіту подано в Додатку А, а зміст звіту з практики наведений у Додатку Б.

3. Звіт оформлюється протягом періоду проходження практики. Звіт виконується на папері формату А4 (210×297 мм). Поля: ліворуч – 30 мм, праворуч – 1,5 мм, зверху – 20 мм, знизу – 20 мм. При написанні звіту використовується 1,5 інтервал, шрифт Times New Roman, кегль - 14 пт. Текст пишеться на одній стороні аркуша.

4. До тексту звіту додаються відповідні додатки (фотографії, посадові обов'язки, штатний розклад, графіки, таблиці, бланки документів тощо). Додатки оформлюються як продовження звіту на наступних сторінках.

5. Відповідно до програми практики у звіті необхідно розкрити наступні питання на підприємствах туристичних або сфери гостинності.

6. Студент повинен здати звіт у передостанній день закінчення проходження практики.

7. Обсяг звіту повинен складати 25-30 друкованих листів. Додатки до звіту не входять в цей обсяг, вони підшиваються до звіту після закінчення викладу останнього питання. Звіт оформлюється відповідно до правил оформлення такого виду робіт і обов'язково зшивається. Здобувач, який не виконав вимог до складання звіту або не подав його, чи не виконав програму практики, до захисту не допускається.

Документом, що свідчить про проходження навчальної практики здобувачем є щоденник, який повинен бути оформлений належним чином і мати наступну орієнтовну структуру.

Вступ. Тут описується мета та завдання практики в цілому, місце та термін її проведення.

Основна частина, де описується місце проведення практики, та поетапно на кожен день розписано проходження самої практики, результати досліджень і спостережень.

Висновки, де здобувачі вказують те, чому навчились під час практики, а також роблять свої пропозиції щодо покращення організації навчальної практики.

Щоденник повинен мати титульну сторінку, на якій зазначається назва установи, де виконувалась практика, факультет та назва кафедри. В центрі пишеться назва навчальної практики. В правому нижньому кутку записується прізвище та ім'я здобувача, який вів щоденник, із зазначенням номеру

академічної групи, а ще нижче прізвище та ініціали керівника(ів) практики, його (їх) науковий ступінь і звання. Внизу по центру ставиться назва міста та рік проходження практики.

До щоденника додаються звіт у довільній формі (Додаток А та Б) (фотозвіти, презентаційні матеріали, відеозвіти та ін.), як свідчення безпосередньої участі в навчальній практиці; фотографії об'єктів місцевості, де відбувалися практичні заняття, на окремих етапах проходження практики; схеми та карти, що не увійшли до тексту щоденника, але можуть підкріпити його матеріал. Тому бажаним є постійне фотографування процесу практичних занять для створення фотозвіту, який виставляється для показу на факультеті. Фотозвіт є одним із елементів результуючої частини практичних робіт.

4. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Підсумки навчальної практики туристично-краєзнавчої підводяться керівником практики.

Звіт про практику захищається здобувачем вищої освіти (з диференційованою оцінкою) після проходження практики.

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний навчальний план здобувача.

Оцінка здобувача з навчальної практики туристично-краєзнавчої визначається за 100-бальною шкалою і складається з середньої оцінки виконаних всіх лабораторних/ практичних робіт і оцінки за захист результатів практики.

Розподіл балів підсумкової оцінки результатів практики

№	Вид діяльності здобувача вищої освіти	Розподіл підсумкової оцінки, %.
1.	Виконання завдань практики	50
2.	Виконання індивідуальних завдань	
3.	Оформлення звітної документації	
4.	Своєчасність подачі звітної документації	
5.	Захист практики	50
	Всього:	100

Шкала оцінювання результатів навчальних практик

здобувачів вищої освіти

Оцінка за університетською шкалою	100-бальна шкала оцінювання	Оцінка ЄКТС
<i>Зараховано</i>	90 – 100	A
	82 – 89	B
	74 – 81	C
	64 – 73	D
	60 – 63	E
<i>Незараховано</i>	35 – 59	FX
	0 – 34	F

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Галасюк С., Нездоймінов С. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2019. 178 с.
2. Географія туризму: Екологічний туризм / В. В. Тарасова, І. К. Нестерчук, І. М. Ковалевська, А. С. Осіпчук. Київ: Вид-во «SBA Print», 2021. 252с.
3. Географія туризму: релігійний туризм та паломництво : підручник / Укладачі: В. В. Тарасова, І. М. Ковалевська, О. Л. Соколовський, І. К. Нестерчук. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2025. 198 с.
4. Економічний аналіз туристичних підприємств : підручник / В. В. Тарасова, О. В. Скидан, І. К. Нестерчук, І. М. Ковалевська. Житомир : ЖНАЕУ, 2019. 371 с.
5. Любчук О. К. Організація туризму. Основи туризмознавства : навч. посіб. Маріуполь : ГВУЗ «ПДТУ», 2018. 154 с.
6. Нестерчук І. К. Гастрономічний туризм Правобережного Полісся України: теорія, методологія і практика досліджень: моногр: І. К. Нестерчук, Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 552 с.
7. Положення про практики здобувачів вищої освіти Житомирського державного університету ім. І. Франка, затверджене Вченою радою ім. І. Франка протокол №16 https://zu.edu.ua/offic/pro_praktyku.pdf від 24.12.2020 р.
8. Рекреаційні комплекси світу : навч. посібник / І. К. Нестерчук, А. С. Осіпчук, Т. М. Чернишова та ін. Житомир : ЖНАЕУ, 2019. 150 с.
9. Туристичне краєзнавство : навч. посібник / І. К. Нестерчук, Л. І. Махорін, С. В. Тищенко, Т. М. Чернишова. Житомир : Рута, 2019. 188 с.
10. Устименко Л. М., Булгакова Н. В. Основи туризмознавства : практикум. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 80 с.

Додаткова:

11. Влащенко Н. М. Інноваційні технології у ресторанному, готельному господарстві та туризмі : навч. посібн. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 373 с.
12. Курортологія : підручник / В. В. Тарасова, О. В. Скидан, І. К. Нестерчук, І. М. Ковалевська. Житомир : О. О. Євенок, 2019. 252 с.
13. Рекреаційні ресурси України : навч. посібник / Т. М. Чернишова, І. К. Нестерчук, Б. Л. Шевчук та ін. Житомир : ЖНАЕУ, 2019. 130 с.
14. Тарасова В. В., Нестерчук І. К., Ковалевська І. М., Мартичук І. В. Стандартизація, сертифікація та ліцензування в туризмі: підручник. Житомир, 2017. 234 с.
15. Нестерчук І. К. Оцінка та основні етапи формування туристично-рекреаційного та гастрономічного потенціалів регіону в контексті розвитку гастрономічного туризму. *Географія та туризм*. 2019.

Вип. 52. С. 33–44.

16. Нестерчук І. К. Гастрономічні події як драйвер розвитку малих міст. *Наукові записки Тернопільського нац. педагогічного університету ім. В. Гнатюка*. Сер.: Географія. 2019. № 2, вип. 47. С. 90–98.

17. Elaboration of an optimal model for the development of gastronomic tourism in the right-bank Polissia of Ukraine. / I. Nesterchuk, A. Osipchuk, E. Bondarenko et al. *GeoJournal of Tourism and Geosites*. 2021, vol. 38. (4) P. 1100–1120. DOI: 10.30892/gtg.38403-7xx. (Scopus, Q2)

18. Nesterchuk, I., Komarnitskyi I., Samoday V., Chunikhina T., Chernyshova T., Tyshchenko S. Business Planning and Marketing of Gastronomic Projects in the Hotel and Restaurant Industry. *Economic Affairs*, 2022. vol. 67, No. 03, pp. 307-316, June 2022. DOI: 10.46852/0424-2513.3.2022.23. (Scopus Q2)

19. Nesterchuk, I., Balabanyts, A., Pivnova, L., Matsuka, V., Skarha, O., Kondratenko, I. Tools and Development Drivers for the Gastronomic Tourism: *Economic Affairs*, 2021. vol. 67, No. 04, pp. 579-587. September 2022, DOI: 10.46852/0424-2513.4.2022.24. (Scopus Q2)

20. Нестерчук І. К. Оцінка та основні етапи формування туристично-рекреаційного та гастрономічного потенціалів регіону в контексті розвитку гастрономічного туризму. *Географія та туризм*. 2019. Вип. 52. С. 33–44.

21. Нестерчук І. К. Гастрономічні події як драйвер розвитку малих міст. *Наукові записки Тернопільського нац. педагогічного університету ім. В. Гнатюка*. Сер.: Географія. 2019. № 2, вип. 47. С. 90–98.

22. Nesterchuk I. K. The concept of territorial gastro-tourism systems. *Ukrainian Journal of Natural Sciences*. No 7. Publishing House “Helvetica”. 2024. P. 63-74.

23. Нестерчук І. К., Іванов Є. А. Концепція гастрономічного ландшафту в сучасній географії. *Географія та туризм*. 2025. Вип. 79. С. 3–10.

24. Слатвінська Л. А. Організація екскурсійної діяльності: економічний вектор. Ефективна економіка. 2017. №5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua>. (дата звернення: 12.09. 2025).

25. Ткаченко Т. І. Особливості встановлення договірних відносин туристичного оператора з постачальниками послуг, агентами та партнерами. *Економіка & держава*. 2018. №5. С. 85–88.

26. Тягунова Н. М. Основи організації туристичного бізнесу : кредитно-модульний курс : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 129 с.

27. Shestakova, A., Vikarchuk, O., & Belogor, L. (2023). Digital project solutions for business and hospitality industry: Modern challenges for the personnel. *Wyższa Szkoła Turystyki i Ekologii w Suchej Beskidzkiej. ZESZYTY NAUKOWE tom 23, rocznik XII numer 1/2023*. Sucha Beskidzka, 2023. pp. 32-47.

Інформаційні ресурси:

28. Сайт Міжнародної екотуристичної організації. URL: www.ecotourism.org. (дата звернення: 14.09.2025).

29. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 02.09.2025).
30. Зелений туризм (сільський відпочинок в Україні). URL: www.ruraltourism.com.ua. (дата звернення: 23.09.2025).
31. Музейний простір України. URL: www.ukrmuseum.org.ua. (дата звернення: 20.09.2025).
32. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua. (дата звернення: 11.09.2025).
33. Органічний туризм, рециклінг, збереження і примноження культурної спадщини – креативні проєкти Синевирської громади. URL: <https://zakarpatt-rada.gov.ua/orhanichnyy-turyzm-retsylinh-zberezhennia-i-prymnozhennia-kulturnoi-spadshchyny-kreatyvni-proiekt-y-synevyrskoi-hromady/> (дата звернення: 23.09.2025).
34. Офіційний сайт Державного Комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>. (дата звернення: 20.09.2025).
35. Офіційний сайт Конференції ООН з торгівлі і розвитку ЮНКТАД. URL: <http://www.unctad.org>. (дата звернення: 20.09.2025).
36. Офіційний сайт Міністерства культури і туризму України. URL: www.mincult.gov.ua. (дата звернення: 23.09.2025).
37. Офіційний статистичний сайт Євросоюзу. URL: <http://www.europa.eu.int/comm/eurostat>. (дата звернення: 19.09.2025).
38. Перга Т.Ю. Екологічні наслідки війни Росії проти України. URL: <https://ivinas.gov.ua/viina-rf-protyukrainy/ekolohichni-naslidky-viiny-rosii-proty-ukrainy.html> (дата звернення: 14.09.2025).
39. Планета Земля. URL: <http://www.myplanet-earth.com> (дата звернення: 20.09.2025).
40. Про туризм: Закон України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 20.09.2025).
41. Проєкт «Ковчег» для збереження української культури запускають з допомогою чеського енергетичного бізнесу MND і Фонду родини Карела Комарека. URL: <https://nv.ua/ukr/ukraine/events/proyekt-kovcheg-zberezhennya-kulturnoji-spadshchini-ukrajini-pid-chas-viyni-50446710.html> (дата звернення: 20.09.2025).
42. Сайт Всесвітньої туристичної організації ООН. URL: www.unwto.org. (дата звернення: 14.09.2025).
43. Сайт Міністерства культури України. URL: www.mincult.gov.ua. (дата звернення: 14.09.2025).
44. Сайт туристичної бібліотеки. URL: <http://tourlib.net>. (дата звернення: 14.09.2025).
45. Сайт Українського гідрометцентра. URL: www.meteo.com.ua. (дата звернення: 14.09.2025).
46. Як громада впливає на збереження культурної спадщини та розвиток сіл і міст. URL: <https://nakypilo.ua/teksty/kultura/hromada-ta-zberezhennia-kulturnoi-spadshchyny/> (дата звернення: 23.09.2025).

ДОДАТКИ**ДОДАТОК А**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ПРИРОДНИЧИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра екології та географії

ЗВІТ

з проходження навчальної практики професійно-орієнтованої здобувачами вищої освіти першого
(бакалаврського) рівня спеціальності 242 Туризм та рекреація галузі знань 24 Сфера послуг
здобувача (чки) ____ курсу ____ групи _____

П.І.Б.

Об'єкт практики _____

за період з «__» _____ 20__ р. по «__» _____ 20__ р.

Керівник практики від кафедри,

Звіт здано на кафедру _____

(дата)

Загальна оцінка за практику:

Університетська шкала _____

Кількість балів: _____ ECTS _____

Голова комісії _____

ЗМІСТ

Вступ	
Розділ 1. Основи організації закладів сфери туризму та рекреації.....	
1.1. Сутність туристичного бізнесу в економічній системі країни	
1.2. Аналіз видів та форм надання туристичних послуг харчування та розміщення	
1.3. Структура туристичного підприємства та або установи.....	
Розділ 2. Характеристика закладу (НАЗВА) туристичного підприємства та його організаційна структура.....	
2.1. Нормативно-правове регулювання діяльності	
2.2. Туристичні послуги та продукти підприємства.....	
2.3. Характеристика розроблених турів та екскурсійних програм	
2.4. Аналіз та характеристика рекламної туристичної продукції.....	
Висновки	
Список використаних літературних джерел	
Додатки.....	